

BÖLÜM 1

TURİZM EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİNİN ÖNEMİ

Öznur AKGİŞ İLHAN¹
Gizem SAYGILI²

GİRİŞ

Turizm, yalnızca gelişmiş ülkelerde değil, aynı zamanda gelişmekte olan ülkelerde de geçmişten günümüze yoğun ilgi gören sektörlerin başında gelmektedir. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, küreselleşmenin de etkisiyle turizm sektörü, iletişim teknolojilerindeki hızlı ilerlemeler, ulaşım araçlarının hız, kapasite, konfor ve maliyet açısından gelişmesi, küresel seyahatin daha erişilebilir hale gelmesi, yatırımların artması ve finans sektörünün turizm sektörüyle bağlarının güçlenmesi gibi faktörlerle birlikte hızlı bir dönüşüm yaşamıştır. Bunun yanında, coğrafi sınırların giderek önemini yitirmesi, farklı kültürler arasındaki etkileşimin artması, ortak dillerin kullanımının yaygınlaşması ve kültürel paylaşım süreçleri, uluslararası turizmin gelişimini destekleyen diğer unsurlar arasında yer almaktadır.

Ekonomik, psikososyal ve sosyokültürel boyutlarıyla çok yönlü bir yapıya sahip olan turizm, bu özellikleri sayesinde evrensel bir olgu niteliği kazanmıştır. Özellikle ekonomik boyutuyla ele alındığında, turizm sektörünün ülke ekonomilerine sağladığı katkılar her geçen gün artmakta ve turizmin iktisadi etkisi giderek daha belirgin hale gelmektedir (Keung, 2000, s. 121–134). Turizm sektörünün büyük bir ekonomik hacme ulaşmasında, sahip olduğu çok boyutlu yapı belirleyici olmaktadır. Konaklama, yiyecek-içecek, ulaşım, eğlence ve alışveriş gibi birçok alanla doğrudan ilişkili olan turizm, bu sektörlerde yarattığı ekonomik değer sayesinde stratejik bir konuma yükselmiştir (Sharpley & Telfer, 2014). Bunun yanı sıra, istihdam yaratma kapasitesi de dikkat çekicidir. 2024 yılı itibarıyla turizm

¹ Doç. Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, oznrakgis@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-7224-8353

² Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Programı, Yüksek Lisans Öğrencisi, cakirgizem95@gmail.com, ORCID iD: 0009-0003-3630-6132

- Erasmus+ gibi değişim programlarına aktif katılım desteklenmeli, uluslararası ortaklıklar artırılmalıdır.
- 6. Uygulamalı eğitim ve simülasyonların artırılması:
 - Sanal otel ve seyahat acentesi simülasyonları ile öğrencilerin gerçek hayata yakın deneyimler kazanması sağlanmalıdır.
 - Gerçek vakalarla analiz çalışmaları ve saha projeleri yaygınlaştırılmalıdır.
- 7. Açık ve uzaktan eğitim fırsatlarının genişletilmesi:
 - Turizm eğitimine erişimi kolaylaştırmak için açıköğretim ve çevrim içi modüller yaygınlaştırılmalıdır.
 - Özellikle çalışan bireyler ve kırsal bölgelerde yaşayanlar için esnek öğrenme imkânları sunulmalıdır.
- 8. Mezun izleme ve geri bildirim sistemlerinin kurulması:
 - Mezunların sektörle entegrasyonu ve kariyer gelişimi takip edilerek, eğitim programlarına geri bildirim sağlanmalıdır.
 - Mezunlardan alınan geri bildirimlerle programların etkililiği ölçülmelidir.
- 9. Kriz ve afet yönetimi eğitiminin entegre edilmesi:
 - Pandemi, iklim krizi, doğal afetler gibi olağanüstü durumlar için özel eğitim modülleri hazırlanmalıdır.
 - Öğrencilere belirsizlik yönetimi, hızlı karar alma ve iletişim becerileri kazandırılmalıdır.
- 10. Toplumsal katılım ve yerel iş birliklerinin teşvik edilmesi:
 - Eğitim programlarında yerel halkla iş birliği projeleri geliştirilmeli, sosyal sorumluluk çalışmaları desteklenmelidir.
 - Yerel kültürlerin korunmasına yönelik bilinçlendirme faaliyetleri düzenlenmelidir.

Bu öneriler, turizm eğitimini sadece bugünün ihtiyaçlarını karşılayan bir sistem değil, aynı zamanda geleceğe yön veren stratejik bir yapı hâline getirmeye katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Airey, D. (2008). Tourism education: Life begins at 40. *Tourism Recreation Research*, 33(1), 115–126.
- Airey, D., & Tribe, J. (2005). *An international handbook of tourism education*. Elsevier.
- Avcıkurt, C. (2000). Education and training in tourism in Turkey: Problems and prospects. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(4), 282–297.
- Bao, J., & Ma, L. J. (2011). Tourism geography in China, 1978–2008: Whence, what and whither?. *Progress in Human Geography*, 35(1), 3–20. <https://doi.org/10.1177/0309132510366747>
- Baum, T. (2007). Human resources in tourism: Still waiting for change. *Tourism Management*, 28(6),

- 1383–1399. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2007.04.005>
- Bessière, J. (1998). Local development and heritage: Traditional food and cuisine as tourist attractions in rural areas. *Sociologia Ruralis*, 38(1), 21–34. <https://doi.org/10.1111/1467-9523.00061>
- Biggs, J., & Tang, C. (2011). *Teaching for quality learning at university* (4th ed.). Open University Press.
- Buhalis, D., & Law, R. (2008). Progress in information technology and tourism management: 20 years on and 10 years after the Internet. *Tourism Management*, 29(4), 609–623. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2008.01.005>
- Cooper, C., & Shepherd, R. (1997). The relationship between tourism education and the tourism industry: Implications for tourism education. *Tourism Recreation Research*, 22(1), 34–47. <https://doi.org/10.1080/02508281.1997.11014784>
- Cooper, C., Fletcher, J., Fyall, A., Gilbert, D., & Wanhill, S. (2008). *Tourism: Principles and practice* (4th ed.). Pearson Education.
- Dredge, D., Airey, D., & Gross, M. J. (2015). *The Routledge handbook of tourism and hospitality education*. Routledge.
- Dwyer, L., Forsyth, P., & Dwyer, W. (2010). *Tourism economics and policy*. Channel View Publications.
- European Commission (EC). (2010). *The European higher education area in 2010: Bologna process implementation report*. Brussels.
- Evans, N., Campbell, D., & Stonehouse, G. (2003). *Strategic management for travel and tourism*. Butterworth-Heinemann.
- Goeldner, C. R. (2001). Tourism Education: North American Experiences. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 1(1), 97–107. https://doi.org/10.1300/J172v01n01_08
- Gössling, S., & Hall, C. M. (2006). *Tourism and global environmental change: Ecological, social, economic and political interrelationships*. Routledge.
- Gough, S., & Scott, W. (1999). Education and training for sustainable tourism. *Canadian Journal of Environmental Education*, 4(1), 193–212.
- Hacıoğlu, N., Kaşlı, M., Ş., S., & Tetik, N. (2008). *Türkiye’de turizm eğitimi*. Detay Yayıncılık.
- Hall, C. M., & Page, S. J. (2006). *The geography of tourism and recreation: Environment, place and space*. Routledge.
- Hall, C. M. (2019). Constructing sustainable tourism development: The 2030 agenda and the managerial ecology of sustainable tourism. *Journal of Sustainable Tourism*, 27(7), 1044–1060. <https://doi.org/10.1080/09669582.2018.1560456>
- İnce, F. (1998). Turizm sektöründe sertifikasyonun yeri ve önemi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Jafari, J., & Ritchie, J. R. B. (1981). Toward a framework for tourism education. *Annals of Tourism Research*, 8(1), 13–34. [https://doi.org/10.1016/0160-7383\(81\)90065-7](https://doi.org/10.1016/0160-7383(81)90065-7)
- Kahraman, N., & Türkay, O. (2012). *Turizm ve çevre* (5. baskı). Detay Yayıncılık.
- Koç, M., & Altınay, L. (2007). Vocational tourism education studies in Turkey. *International Journal of Arts & Social Studies*, 5(8), 22–32.
- Lugosi, P., & Jameson, S. (2017). Challenges in hospitality management education: Perspectives from the United Kingdom. *Journal of Hospitality and Tourism Education*, 29(2), 67–76. <https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2016.12.001>
- MacCannell, D. (1999). *The tourist: A new theory of the leisure class*. University of California Press.
- McKercher, B., & du Cros, H. (2002). *Cultural tourism: The partnership between tourism and cultural heritage management*. Routledge.
- Okumuş, F. (2002). Can hospitality researchers contribute to the strategic management literature? *International Journal of Hospitality Management*, 21(2), 105–110. [https://doi.org/10.1016/S0278-4319\(01\)00033-0](https://doi.org/10.1016/S0278-4319(01)00033-0)
- Pak, Ö. (2015). *Türkiye’de mesleki turizm eğitimi ve zorunlu staj: Turizm meslek lisesi örneği* (Yüksek lisans tezi). İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi.
- Pizam, A. (2012). *International encyclopedia of hospitality management*. Routledge.

- Richards, G. (2001). *Cultural attractions and European tourism*. CABI Publishing.
- Scheyvens, R. (1999). Ecotourism and the empowerment of local communities. *Tourism Management*, 20(2), 245–249. [https://doi.org/10.1016/S0261-5177\(98\)00069-7](https://doi.org/10.1016/S0261-5177(98)00069-7)
- Sharpley, R. (2000). Tourism and sustainable development: Exploring the theoretical divine. *Journal of Sustainable Tourism*, 8(1), 1–19. <https://doi.org/10.1080/09669580008667346>
- Sharpley, R. (2009). *Tourism development and the environment: Beyond sustainability?* Earthscan.
- Sharpley, R., & Telfer, D. J. (2014). *Tourism and development: Concepts and issues* (2nd ed.). Channel View Publications.
- Sinclair, M. T., & Stabler, M. (1997). *The economics of tourism*. Routledge.
- Timothy, D. J. (1999). Participatory planning: A view of tourism in Indonesia. *Annals of Tourism Research*, 26(2), 371–391. [https://doi.org/10.1016/S0160-7383\(98\)00104-2](https://doi.org/10.1016/S0160-7383(98)00104-2)
- Toker, A. (2023). Türk turizm eğitiminin yüz yılı: Ortaöğretime tarihsel bir bakış. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 34(3), 335–353. <https://doi.org/10.17123/atad.1328131>
- Tribe, J. (1997). The indisciplineline of tourism. *Annals of Tourism Research*, 24(3), 638–657. [https://doi.org/10.1016/S0160-7383\(97\)00020-0](https://doi.org/10.1016/S0160-7383(97)00020-0)
- Tribe, J. (2001). Research paradigms and the tourism curriculum. *Journal of Travel Research*, 39(4), 442–448. <https://doi.org/10.1177/004728750103900411>
- Turizm Ansiklopedisi. (2022). Türkiye’de akademik turizm literatürünün gelişimi. <https://turkiye-turizmansiklopedisi.com/turkiyede-akademik-turizm-literaturunun-gelisimi>. (Erişim Tarihi: 10.09.2025)
- UNEP & UNWTO. (2005). *Making tourism more sustainable: A guide for policy makers*. United Nations Environment Programme and World Tourism Organization.
- UN Tourism. (2024). Tourism recovery reaches pre-pandemic levels in 2024. <https://www.unwto.org>
- UN Tourism. (2025). World tourism barometer and statistical annex, January 2025. Dünya Turizm Örgütü. <https://www.unwto.org/news/international-tourist-arrivals-grew-5-in-q1-2025>. (Erişim Tarihi: 10.09.2025)
- UNWTO. (2007). *TedQual manual for tourism education quality*. World Tourism Organization.
- Urry, J., & Larsen, J. (2011). *The tourist gaze 3.0*. London: Sage.
- World Travel & Tourism Council (WTTC). (2024). *Travel & tourism economic impact 2024*. <https://wtcc.org/research/economic-impact>. (Erişim Tarihi: 10.09.2025)
- Yeşiltaş, M., Öztürk, Y., & Hemmington, N. (2010). Tourism education in Turkey and implications for human resources. *Anatolia*, 21(1), 55–71. <https://doi.org/10.1080/13032917.2010.9687090>